

**Docentendaglezing door maatschappijleerdocent
Huub Francort**

Het geheim van Francort

COEN GELINCK

De leerlingen van docent Huub Francort van het Maastrichts Sint-Maartenscollege halen al jaren bijzonder hoge cijfers voor het eindexamen Maatschappijleer 2. Elk jaar stuurt de Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer (NVLM) hem een groot aantal oorkonden voor leerlingen die een 9 of hoger hebben gehaald. In dit **verslag** van zijn lezing tijdens de afgelopen Docentendag deelt u in het geheim van zijn succes.

Aan het begin van zijn presentatie maakt Francort duidelijk dat hij geen aanhanger van de studiehuisgedachte is. Zijn lespraktijk is *pre-Studiehuis* te noemen; hij schuwt de rijtjes en de onverwachte schriftelijke overhoringen niet. Zoals hij het zelf zegt: 'Als er acht kenmerken zijn moeten de leerlingen ze ook alle acht kennen'. De hoge examencijfers lijken dus op ouderwets stampwerk te zijn gebaseerd.

Structuur

Uit de studiewijzers van Francort blijkt ook dat hij het Studiehuis voor Maatschappijleer bijzonder gestruc-

tureerd inricht. Wordt op mijn school een studiewijzer gemaakt waarin staat wat de leerlingen in een periode van acht weken moeten doen, Francort geeft per les aan wat hij zelf gaat vertellen *en* wat de leerlingen thuis moeten doen. Zij krijgen elke les huiswerk mee en maken thuis opdrachten, die vervolgens in de les worden besproken. Er is dus geen sprake van 'eigen tempo' en 'zelfstandig werken'. De onverwachte overhoringen bevatten geen ingewikkelde vragen. Ze zijn slechts bedoeld om te zorgen dat de leerling zich de stof ook echt eigen maakt. Een paar jaar geleden is Francort be-

Het vak, de docent, de dag

gonnen met het schrijven van zijn eigen methode: *Actua.ml*. Net als veel andere docenten kon hij niet meer uit de voeten met de *Methode-Luijsterburg*, die door de uitgever niet meer wordt vernieuwd. Het herhaaldelijk veranderen en aanvullen van teksten uit een bestaande lesmethode heeft Francort afgezworen.

Actua.ml is opgezet zoals Francort dat zelf graag ziet, en hij zorgt ook dat de laatste wijzigingen van het examenprogramma Maatschappijleer 2 in zijn boek terechtkomen. Volgens Francort is zijn methode niet alleen op reproductie van kennis gericht ('Welke functies vervullen de massamedia?'), maar biedt hij ook toepassingsgerichte vragen aan.

Stijl

Maar dat is natuurlijk niet het hele verhaal. Francort is vooral een heel goede docent. Op de Docentendag hingen de aanwezige docenten dan ook anderhalf uur lang aan zijn lippen. De lessen van Francort zijn verre van saai, zelf noemt hij zijn methode van lesgeven 'exemplarische confrontatie'.

Hij daagt de leerlingen uit en zoekt *ruzie* met ze. Als de leerlingen 'A' zeggen, dan zegt Francort natuurlijk 'B'. Francort doet richting zijn leerlingen alsof hij het slachtoffer van allerlei overheidsmaatregelen is: hij verdient bijna niets en heeft niet eens een ruimte om zich na het inspannende werk even terug te trekken. Het is toch oneerlijk dat een leraar zich te pletter werkt terwijl bij de tandarts de meter al gaat lopen als de patiënt zijn mond nog niets eens heeft geopend?

Francort komt elke dag met een nieuw probleem waarmee hij 'helemaal in zijn eentje worstelt'. Hij

schildert zichzelf af als een mens met een moeilijk bestaan en dwingt zijn leerlingen op die manier positie te kiezen. Zij vinden natuurlijk dat hun leraar overdrijft en zullen tegen zijn stellingname protesteren, maar Francort heeft altijd gelijk!

Polarisatie

Doel van dit alles is polarisatie: 'Polarisatie leidt', zo zegt Francort, 'tot interactie en participatie'. Waarschijnlijk past u hetzelfde trucje ook in uw lespraktijk toe. Als u een discussie van de grond wilt trekken, werkt het altijd om zelf even advocaat van de duivel te spelen. Francort lijkt het polariseren echter tot ware kunst te hebben verheven. Hij weet het altijd beter dan zijn leerlingen. Voelen zijn leerlingen zich dan wel veilig in een discussie met deze docent? Waarschijnlijk wel. Francort beschikt namelijk over een enorme dosis humor. Zijn leerlingen zullen dan ook wel begrijpen dat ze hem niet helemaal serieus moeten nemen. Francort maakte overigens heel duidelijk dat zijn stijl niet zaligmakend is: 'Iedere docent moet dichtbij zichzelf blijven'.

Schijnwerpers

Francort heeft veel voor zijn vak over. Hij denkt bij alles wat hij doet aan de positie van Maatschappijleer. De meeste docenten zullen ervaren dat het *not done* is om teveel aan hun eigen vak te hangen. In deze tijd van competenties en vakoverstijgend werken wordt dat op veel scholen als 'behoudend' afgedaan. Francort doet daar niet moeilijk over: 'De sectie

Geschiedenis bestaat uit tien mensen en ik ben in mijn eentje, dus het is wel duidelijk wat er gebeurt als we gaan samenwerken'.

Op dit moment is het vooral voor do-

Huub Francort en leerlingen in Berlijn.

centen op havo en vwo van belang hun vak duidelijk te positioneren, maar hetgeen Francort doet is natuurlijk voor alle maatschappijleerdocenten interessant. Nog voor de zomervakantie besluiten havo/vwo-scholen welke vakken ze vanaf 2007 gaan aanbieden. Het kan dus geen kwaad om Maatschappijwetenschappen (het huidige Maatschappijleer 2) onder de aandacht van leerlingen, ouders en directie te brengen. In nevenstaand kader vindt u tien activiteiten die Francort onderneemt om Maatschappijleer 2 in de schijnwerpers te zetten. Misschien wordt u een beetje moe als u alle activiteiten ziet, maar wellicht zijn er enkele activiteiten bij die ook u kunt verrichten om op uw school het vak Maatschappijleer onder de aandacht te brengen. In elk geval is mij nu duidelijk hoe het komt dat de cijfers in Maastricht zo hoog zijn. ■

De activiteiten van Huub Francort

1. Francort werkt samen met de Radboud Universiteit Nijmegen en nodigt regelmatig een hoogleraar uit om zijn leerlingen een college te geven. Dat maakt indruk op de directie en laat zien wat het belang van Maatschappijleer 2 is in relatie tot de Sociale Wetenschappen.
2. Elk jaar brengt Francort met zijn leerlingen een bezoek aan Den Haag. Ze vertrekken om half zes 's ochtends en bezoeken de Ridderzaal en de Tweede Kamer. De leerlingen gaan in gesprek met Kamerleden en brengen een bezoek aan het Bureau van het Europees Parlement.
3. Francort organiseert een werkweek naar Berlijn rondom het thema Democratie en dictatuur. Voor alle leerlingen en docenten op zijn school is duidelijk dat deze werkweek bij het vak Maatschappijleer hoort.
4. Francort organiseert eens per jaar een politiek forum met politici of vertegenwoordigers van politieke jongerenorganisaties.
5. Hoewel Maatschappijleer natuurlijk pas in de bovenbouw begint, zorgt Francort dat hij al op de Open Dag voor aankomende brugklassers met Maatschappijleer aanwezig is.
6. Francort geeft elk jaar een gastles aan alle derde klassen, voordat de leerlingen hun profiel kiezen. Ook geeft hij presentaties over Maatschappijleer op profielkeuze-avonden voor derdeklassers.
7. Op een ouderavond licht hij de ouders van deze derdeklassers voor.
8. Francort heeft een informatiefolder gemaakt en deelt die aan belangstellenden uit. In die folder maakt hij onder andere reclame met de hoge cijfers die zijn leerlingen halen.
9. Francort zorgt dat zijn rector de NVLM-oorkonden tijdens de diploma-uitreiking aan de leerlingen overhandigt, zodat de prestaties van de leerlingen niet onopgemerkt blijven.
10. Als het moet geeft Francort een uurtje gratis les, op die manier weet hij extra leerlingen voor Maatschappijleer 2 te verwerven.

Info maatschappijleer

Aan de leerlingen van 3 havo/3 vwo,
Beste leerling,
Bedankt voor je aandacht voor maatschappijleer 2 (maatschappijleer als centraal schriftelijk eindexamenvak, afkorting MAX). Je kunt dit vak zowel op havo en vwo kiezen als profielvak in het profiel 'cultuur en maatschappij' of als keuzevak in het vrije deel in alle profielen. Ik hoop dat deze informatiefolder je de nodige belangrijke inlichtingen verstrekt over de inhoud en het karakter van maatschappijleer. De profielen heeft je hopelijk een beeld gegeven wat het vak maatschappijleer inhoudt. Mochten er nog onduidelijkheden of vragen zijn, kun je mij altijd aanspreken.
Sinds het schooljaar 2000-2001 wordt op het Sint-Maartenscollege maatschappijleer als examenvak aangeboden op het vwo en sinds 2003-2004 op de havo. De behaalde resultaten waren al die jaren uitstekend. Verderop in deze folder vind je cijfermateriaal hierover. Maak een goede en doordachte keuze voor jezelf! Succes daarbij!
Mocht je maatschappijleer (MAX) kiezen, zal ik je graag en goed opleiden!!

Met vriendelijke groet,

drs. H.M.J. Francort,
docent maatschappijleer

WAT IS MAATSCHAPPIJLEER?

Maatschappijleer is een nieuw vak voor jullie. Maatschappijleer zou je als volgt kunnen omschrijven: een vak dat zich bezighoudt met de bestudering van de maatschappij; hoe ze is opgebouwd en hoe ze functioneert. Uit de definitie blijkt dat maatschappijleer elementen uit het verleden en het heden laat zien. Soms wordt er dus een blik in het verleden geworpen. Zo kunnen we immers begrijpen, waarom instellingen en bepaalde zaken zo zijn geworden zoals ze zijn. Natuurlijk staat het heden bij het vak maatschappijleer centraal. Maatschappijleer gaat in op een aantal zaken die in de maatschappij spelen. Je krijgt er zelf mee te maken. Dus is het goed als je er van af weet.

Maatschappijleer belicht een groot aantal, maatschappelijke en politiek belangrijke en actuele zaken van verschillende kanten. Op deze manier krijg je zowel kennis als inzicht in de maatschappij. Je leert zelf je keuzes te maken en zo ontwikkel je zelf een eigen visie (mening). Bij maatschappijleer kun je over problemen in de maatschappij een andere mening hebben. Alle problemen in de maatschappij kunnen we op diverse manieren bekijken.

Maatschappijleer kent vier invalshoeken:

- * politiek-juridische
- De politiek beslist altijd over politieke kwesties.
- * sociaal-economische
- Je kijkt steeds naar de sociaal-economische situatie van mensen. Je kijkt ook naar de diverse inkomensgroepen in een land.
- * sociaal-cultureel
- Mensen vragen zich steeds af of ze iets goed of niet goed vinden.
- * veranderings- en vergelijkende invalshoek
- Regels, opvattingen, ideeën enz. veranderen voortdurend. Wat vandaag 'in' is, kan morgen al weer hopeloos ouderwets blijken te zijn.

THEMA'S BIJ MAATSCHAPPIJLEER

- Politieke besluitvorming
- Massamedia
- Multiculturele samenleving
- Mens en arbeid
- Criminaliteit en rechtsstaat
- Milieu en beleid
- Ontwikkelingssamenwerking
- Oorlog en vrede

WERKWIJZE BIJ MAATSCHAPPIJLEER

- Gestructureerd; stof wordt toegelicht en uitgelegd
- Duidelijke leerboekjes met door docent gemaakte uittreksels of door de docent geschreven katem/lesmateriaal met als hulpmiddel de vragen: „Wat moet ik kennen?“
- Veel aandacht voor meningsvorming en discussie
- Zelfstandig werken bij praktische opdracht

De leerling weet zeer concreet waar hij bij maatschappijleer aan toe is en wat hij/zij moet doen!

'EIGENSCHAPPEN' LEERLINGEN MAATSCHAPPIJLEER

- Interesse voor zaken die in de maatschappij spelen
- Bereid zijn zaken/feiten te leren
- De actualiteit enigszins volgen

Maatschappijleer heeft raakvlakken met andere gamma vakken (aardrijkskunde, geschiedenis en economie) in de profielen 'cultuur en maatschappij' en 'economie en maatschappij'. Maatschappijleer is het enige vak op een middelbare school dat een inleiding vormt op een studie in de sociale wetenschappen.

Als je ijverig bent en goed oplet in de klas, garandeer ik je een prima eindexamenresultaat!

Maatschappijleer (max) wordt in 5 en 6 vwo en in 4 en 5 havo aangeboden.